

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

JA ESTÁ EN MARXA

Sempre que la qüestió de las germandats ha donat un pás endavant, fent ovirar alguna cosa en profit general y, segons com, en be aixís mateix de'l catalanisme, hem donat cabuda en aquesta secció de fondo à lò que 'ns ha semblat digne de ocupar nostra atenció en pro de l'interès públich.

En los articles fa temps publicats ab lo títol de *Las germandats*, vam demostrar que Catalunya podria anar á la vanguardia y obrir las portas á las innovacions de'l socorro mutuo, lo qual dia molt en favor de nostra mare patria. En altres números hem fet patent lò que aqueix assumpto pot estar relacionat ab lo desenvollop de la idea regional.

Per aquet motiu los actes de montepíos han estat tractats en la secció doctrinal de *Lo Teatro Català*. No és estrany, per lo tant, que avuy també dediquem un article á un de'ls fets, (potser lo mes important de aquesta especie) que s'ha realisat d'ensa que tractem en lo periódich assumptos de catalanisme.

No fa molt va constituirse una associació central de germandats, que permetia tenir esperansas falagueras: avuy s'ha vist que 'ls miracles que farà podran embolicarse en una fulla de col, y que 'ls remeys que ella aplicui á la causa que aparenta defensar, serán de tant efecte com un pegat en un banch.

Per' xò no cal parlarne: los fets, ó millor dit, lo que no fá, denuncian que no aprofita 'ls ideals que havian de darli vida, per lo qual potser quedarà morta.

Mes si aqueixa respira poch, en cambi n'hi ha un'altra que, apenas nascuda, dona senyals de robustes y vida, perque está engendrada per propósitos plens de miras favorables á la generalitat, miras que no tardarán en sèr realitat, á jutjar per la marxa que s'vól imprimir á la nova associació que las porta en sa bandera.

Son lema ho indica; és *La Unión defensora del Socorro mutuo*: 'ls estatuts ho evidencian; milloras

en be general; combinacions altament favorables, y tót això s'obté no apartantse de'l credo regionalista, ó siga, 'sent montepíos confederats, no ficantse en las qüestions particulars de cada hù; es dir, respectar sa llibertat, sa independència, deixarlos la mes absoluta autonomia.

Tal és lo procedir de la nova entitat, avuy ja legalment constituïda. Rebi, donchs, nostra enhorabona, y conti ab lo concurs nostre, ab major motiu si sos iniciadors ó directors no desmayan, á fi de vèncer dificultats que la enveja y demès baixas passions, poden tenir apiladas per véurer si aturan son pás.

Pero, com diem avuy en lo títol, ja está en marxa. De consegüent, pit y fora, coratge; que no deixarà 'l públich de compèndrer las ventatjas de *La Unión defensora*; y un cop compresas, ó á mida que s'vagin apreciand, tindrà mes adeptes entre 'l poble.

Recomanem la lectura de'ls Estatuts; á tothom demanem á que s'fixi en los actes preliminars de'ls Consells Directiu y Delegat; insistim en que la premsa, com ja portem dit de temps enrera, mori ab simpatia 'l fi noble y utilitari que impulsa a'ls fundadors; en la seguretat de que no faltarà qui trobi nostra propaganda mes lógica que la de certs periódichs de *perro chico*, qual missió és purament un lucro, una industria, un mercantilisme exagerat y de mal género.

Nosaltres volem demostrar interès en un assumpto que tan vital la té; aixecar, móurer la opinió; impulsar la innovació profitosa que proclama; segurs de que, fentho, 'l poble verdader, no 'l xerrameca, no 'l polítich de tal ó qual color, sino 'l de bona casta, 'l que és nerví poderosíssim de una classe important de la societat, obtindrà ventatjas certas que l'aconsoharán en sas congoixas, y alcansará un grau de perfecció qu' avuy li falta, graa que lo donará *La Unión defensora* traduhit en lò que s'obté en mérits de'ls Estatuts y ab lo botlletí trimestral que contribuirá á ilustrarlo en cosas de las quals avuy molts, moltíssims no se'n cuydan gens ni mica.

Ja está en marxa *La Unión*. ¡Dèn la guíhi y fassi que si troba obstacles, les venci ab sa constancia y noble idea!

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*L' amich Molas*, comedia en tres actes, arreglada per D. URBANO FANDO.

No pòt dirse res favorable respecte a *L' amich Molas*, tota vegada que aquesta comedia resulta un *desarreglo* que dona la bofetada a'l pobre autor de l' obra en que està inspirada.

A'l véurer *Lo príncep de'l Congo* y *L' amich Molas* ningú diria que son obras d' un mateix magí, puig tots 'ls *xistes* que sobran en la primera, mancan en la darrera.

No fem mes llarga la revista, per no tenir importància aquesta producció entre las de'l repertori escullit. — Jo.

Revista teatral

Novedats.—Concerts-Nicolau: *primer de la tercera serie.*

Diumenge passat tinguè lloch la inauguració, contant ab la cooperació de la societat coral «Orfeó Catalá».

Lo nom de 'l reputat mestre era prou alicient pera que 'ls *diletanti* omplissin lo bonich teatro de 'l passeig de Gracia.

La numerosa concurrència saborejá las bellesas que conté la *Quinta Sinfonia* de Beethoven, realzadas per una execució perfecta, concienzuda y sentida.

Las obras de Wagner sempre són aplaudidas de nostre públich quant s' executan be, com ho foren *Murmullos de la selva*.

Molt nos plau se popularisin las obras musicals religioses de 'l tan discutit músich P. Victoria, perque de aquesta manera potser arribariam las sentís qui és autoritat dintre la iglesia, y fent llensar a 'l mitj de 'l carrer aquestas composicions que són probas fehacients de premeditat artícid, obligués, per respecte a 'l temple, a 'l art y algunas vegadas fins a 'l sentit comú, executar las composicions de tan celebrat músich.

L' «Orfeó Catalá» cantá ab molt gust una *Ave Maria* de dit mestre, 'sent aplaudit pe 'l sabor místich que donaren a aquellas inspiradas notas.

De Otto cantaren uns setze compassos que 'ls batejaren ab lo nom de *Serenata*.

Se fèu repetir, creyem mes per la lletra que pe 'l mèrit de la música.

Es massa petita aquella composició per' ocupar un número de programa.

La Patria nova de Grieg posá 'l punt final a 'l concert.

La Patria nova sempre valenta, sempre inspirada resulta aquesta composició que 'l públich ab atenció l' escolta y aplaudeix.

Eldorado.—La juguetona musa de 'ls mestres Offenbach, Varney, Valente y Lecoq, ha fet animadas las funcions d' aquet teatro.

La bella Elena, El venditori d' aucells, Orfeo y altres, han obtingut una perfecta execució.

Han representat també, traduhit a'l italiá, *El monaguillo* (*Chierichetto*).

No 'ns complasquè. No és aquesta obra, ni lletra ni música, per aquells artistes. Están fora de 'l seu element.

—Dijous tinguè lloch la *serata d'onore* de la Srta. Elvira Ferreti, representant la sempre bonica *Doña Juanita*.

Lo públich la coroná d' aplausos a'l cantar, ab la fina intenció que la caracteriza, las cansonetas de diferents autors. — FLORIDA.

Granvia.—Lo passat dilluns va despedirse la companyia de opereta Giovannini, que ab gloria y profit ha vingut actuant, habent tingut una carinyosa despedida, de-

mostració de 'l molt que 'l públich apreciaba a 'ls simpáticos artistas. En una de las moltas vegadas que en mitj de forts aplausos s' aixecá 'l teló, lo Sr. Grossi va pèndrer la paraula, manifestant son agraïment y anyadint «hasta la vista.» S' han donat algunas representacions de 'l célebre drama *Juan José*, que ha valgut aplausos a l' actor Sr. Gil.

Per avuy está anunciada la inauguració de una completa companyia de ópera italiana, que ab las obras y personal ab que conta, es de preveure una bona campanya en favor de la empresa Güell, que dona novas probas de saber complaure a 'l públich. — A.

MISSIVA

(Acompanyant un llibre.)

No sé, Maria estimada,
si aquet llibre qu' ara 't don'
lo rebrás indiferent
ó l' acceptarás ab goig.

De tots modos, vida meva,
creu que ab ell hi vá mon cor;
reb-lo, donchs, amorosida
com á penyora d' amor
y guarda'l, guarda'l, Maria;
llegeix sovint sas cançons,
queixas de cors que sofreixen,
queixas de cors aymadors.

Y si algún dia, ma bella,
—cosa que no crech, joh, nol—
intentessis de ta pensa
esborrar lo meu recort,
fulleja eix llibre, Maria;
obra eix *Llibre del amor*
y 't parlarán cada fulla,
cada ratlla, cada mot,
de l' amor que per tú sento,
pur, inmens, abrasador,
y altra volta en ton pit verge
renaixerá ta passió
y tornarás á estimarme
com ara, amor meu, me vols.

JAPET DE L' ORGA.

Peña y Goñi

Aquet celebrat escriptor ha mort a Madrid d' una afecció cardíaca.

Sas obras crítich-musicals són numerosas y están plenas d' atinadas observacions que demostran un gust refinat y una vastíssima erudició teórich-musical.

Ultimament era 'l porta-estandard de 'l wagnerisme madrileny, per mes que de sas obras resulti duptosa la fe de 'l creyent y admirador de la virtualitat de la música de son mestre favorito. Artista de cor, admiraba l' obra sens fixarse en l' autor. L' impressió d' una bellesa li causaba extremada vehemencia. D' això 'n són proba la *Obra maestra de Verdi*, y *Carlos Gounod*.

Descansi en pau lo distingit crítich.

Secció de Montepíos

—Creiem que no está abandonada la idea de fundar lo Montepío d' empleats de l' Ajuntament.

Convé que 's porti á cap, perque pòt sèr de utilitat gran.

—La societat *Mutua auxiliar* de Gracia, ha modificat sos Estatuts y se 'ns diu que ja ha presentat las modificacions a'l Govern civil, en compliment de la Lley.

—La Unión y defensa de los Montepios ha publicat una circular. Ja és fèr alguna cosa.

—En la junta de constitució de *La Unión defensora del Socorro mutuo*, celebrada diumenje darrer, van ser elegits los associats que han de formar lo Consell Directiu y 'l Consell Delegat, y s'va aprobar per unanimitat la candidatura següent:

Consell Directiu: President, D. Aureliá Plaza; Conseller 1.º, D. Joan Perelló y Ortega; Conseller 2.º, D. Joaquim Vila.

Consell Delegat: Los de 'l Directiu y á mes, tresorer, D. Joseph Maria Pous; sec. etari, D. Joan Soler Sánchez; vissecretari, D. Joan Trulls y Taulé; vocals, D. Angel Aguarod, D. Joseph M.ª Vivó, D. Ramón Vivet, D. Manuel Juan, D. Pau Tallavi y D. Ricardo Jiménez.

Ab gran satisfacció publiquem los següents párrafos que copiém de 'l *Bolletí de 'l Centre excursionista de Catalunya*:

«Lo Monestir de S. Joan de las Abadessas

Ja ho digué 'l gran bisbe catalá quant estaba acabantse la restauració de Ripoll:—«Després de Ripoll, á S. Joan de las Abadessas.»

Lo que allí hi está fent lo mes catalá, 'l mes patriota de nostres bisbes, és una importantíssima obra de restauració. Lo claustre casi presenta ja aquella elegancia de líneas que havia de presentar quant s'inaugurá en Setembre de 1445. S'han posat á plom las esbeltas y elegants columnas d' aquell claustre qu' es una bella mostra de 'l istil gòtic de la darrera època, s'han fet sostres en las dugas salas y s'ha repicat la pedra pera despullarla de las capes de cals que la cobrien. Pessa per pesa s'ha desfet, y la qu' era dolenta s'ha posat nova.

Ara s' está montant la portalada inferior de 'l iglesia, qu' estaba aparedada y horriblement mutilada. Després se treballará á 'l interior de la iglesia, tornant las capelles laterals á son primitiu altar, se desaparedrán las arcadas, renovantse 'ls capitells y columnas que siguin necessarias, y d' aquí poch temps los excursionistas podrán gaudirse de véuer assegurada la existencia de tant notable monument de Catalunya.

Esperem que 'l Sr. Bisbe de Vich no 's descuydará de aquella altra joya artística qu' en lo pla de Bages espera la má salvadora que la tregui d' entremitj de las ruinas.

Ripoll, S. Joan de las Abadessas, l' Estany y S. Benet de Bages, junt ab lo museu de Vich, serán una hermosa corona que recordará á tots los aymants de las cosas de la terra la gran personalitat de 'l Dr. Morgades, una de las figuras más notables en aquesta època de restauració y revindicació de tot lo característich de nostra aymada Catalunya.»

A

¿Véus allá á 'l cim d' aquell arbre
en una branca petita
un auell que amorosit
lo niu d' allí prop vigila?

¿Véus cóm porta cuydadós
en lo seu bèch una espiga
y saltironant s' acosta
á portarla á sa familia?

¿Véus ara com va besant
á 'ls auelletes que á 'l cel miran?
¿Véus cóm demostra ab sas alas
lo gran qu' és ara sa ditxa?

—¿Ho véus tot això que 't dich?
Respón per favor, m' aymia...
—¿Que sí dius? ¡Ay! t' asseguro,
donchs, que tens molt bona vista.

J. ASMARATS.

Repertori de fora

Vilafranca de 'l Panadés 16 de Novembre.

En ma última correspondencia vaig fèr constar que m' ocuparia en la present de la Academia artística «La Violeta». A aquest objecte está destinada la revista d' avuy; á donar datos que posin de relleu la importancia que actualment té aqueixa associació.

Si alguns de 'ls conceptes que inverteixo resultés equivocat, molt me plauria que per qui correspongui se 'm procurés la veritat, quina rectificació consegüent feria ab molt goig.

En primer lloch, cal senyalar que alguns joves aymants de la música popular s' reuniren fa uns quants anys á 'l objecte de cantar en la nit de Pasqua las caramellas. Aquestos joves havian format part de una societat coral nomenada «La Violeta», que en los anys que contá de existencia, alcansá molta gloria y profit, y demostrá son valer en molts certámens en que prengué part, enduent-se sempre 'ls primers premis.

Poch temps després de la diada de Pasqua, 'ls joves de que parlo no tenían altre deria que la de ressucitar ab tot son esplendor la disolta societat coral «La Violeta.» Donat lo renom de que gosaba y atenant que eran 'ls mateixos de la antiga, la nova societat no tardá en conquistar nom y gloria, que s' han acentuat quantas vegadas ha prè part en certámens.

Guardaba per aquest punt l' anomenar á D. Antoni Insensé, director de «La Violeta», persona qual entusiasme per la bona música arriba á l' extrem. Compositor fàcil y distingit pianista, fou qui doná vida á la societat coral y qui no ha parat fins que ha lograt fundar á Vilafranca una *Academia Artística*, motiu d' aquest article. La societat coral «La Violeta» y á son cap l' Sr. Insensé, costejan la *Academia*, ahont s' hi donan lliçons de solfeig, cant y piano, y ahont se propaga la afició á la bona música en vetlladas que resultan sumament de importancia. Y aquesta associació, costejada per treballadors, no déu la seva importancia mes que á 'ls seus mérits. Y 'ls professors que mantenen las classes són treballadors que per son talent musical poden regentarlas. Lo Sr. Insensé y 'ls coristas de «La Violeta», poden venagloriarse de haver portat á cap una empresa tan gran, sense l' auxili material d' aquells que podian é indirectament debían ferho.

En la vetllada de que mes amunt faig menció, 'l programa 'a componia de composicions de Suppé, Guiteras, Schuloff, Cuspinera, Baur, Morera, Donizetti, Verdi y Clavé. La interpretació musical estigué confiada á las Srtas. Comas, Maciá, Pou y Prats; á 'ls Srs. Bonet, Bo-ver, Font, Insensé y Martí, á la Escola de noys y á la Societat coral.

Nostra enhorabona al Sr. Insensé, per qui no trobem prou paraulas d' aprobació á sos esforços, á 'ls coristas de «La Violeta», y á totas aquellas personas que directa ó indirectament han influït en lo foment de la Academia y no desmayan pera que aquesta ocupi dintre de las de sa classe lo lloch que l' hi correspón.—ENRICH MESTRES Y FORNS.

Olot 17 de Novembre.

Molt Sr. meu: Lo que ho fa no ho sè; pero 'l cas és que ja van duas correspondencias mèvas que no s' publican, lo que m' fa suposar que s' haurán perdut (1) y fins no ho trobo estrany.

Sigui com vulgui, faig un resúm desde ma darrera carta. *Mal pare, La fuerza de un niño, Toreros de invierno, Tenorio* (1.ª y 2.ª part), *El brazo derecho, La piedra filosofal* y alguna altra, són las obras que, ab molt bona direcció ha posat en escena 'l primer actor Sr. Coll y en totas las quals l' han secundat molt rebé las Sras. Abella, Zumalla y Balestroni (Angelina y Carme), y 'ls Srs. Vallmajó, Homs, Loy, Hernández, Tomás, Estorch, Sala y Navarro.

Dech afegir que 'ls Srs. Vallmajó, Homs, Loy y Tomás agradan cada dia mes per sas molt bonas qualitats; que la Srta. Carme treballa ab molt gust, y que 'l Sr. Coll obté aplausos continuats.

S' está preparant *La Borda*, d' en Berga (fill) y á última hora la veig anunciada per' diumenje que vé.

Fins á la vinenta, si aquesta arriba á lloch y no té la desgracia de perdre's pe 'l camí.—U. B. DE P.

(1) Si s' han perdut no ho sabem, pero no las hem rebut. (N. de la D.)

Reunions particulars

LA LUZ DEL PORVENIR. --Presentant la invitació particular de un soci d'aquet centre vam assistir diumenge a la representació del drama *Juan José*.

Encara que això no 'ns obliga com a periodistes, direm que deixem de deballar las exajeracions de alguns, y que *Andrés* y en *Cano* van estar acertadissims, Rebin nostre aplauso. P. X.

Saló de descans

—Lo primer galán D. Emili Arolas, ha prés pe 'l seu compte 'l teatro Principal de Valls y 's proposa comensar la temporada lo día 5 de 'l vinent mes de Desembre. Dissapte que vé publicarem la llista de la companyia.

—Lo Sr. Ximeno Planas ha sigut condemnat en la causa que per injurias va posarli D. Antón Ferrer y Codina. No conformantse ab lo fallo, 'l processat ha acudit, per medi d'apelació, á 'l Tribunal Suprem.

—Ab las funcions de diumenje 's despedi en lo teatro de 'l Tivoli la companyia ilusionista de 'l Cav. Watry. Está anunciada per aquet vespre la primera funció de ópera espanyola dirigida pe 'l reputat mestre director Sr. Perez Cabrero.

—Aviat s'estrenará en lo teatro Romea una comedia catalana, de 'l Sr. Ferrer y Codina, titulada: *Un home de sort*.

—Han deixat de formar part de 'l quadro artístich de «La Serpentina» 'ls Srs. Martí, Rigol y Marqués. Ho sentim, sobre tot pe 'ls socis abonats á aquet local.

—En la junta tinguda pe 'ls Adjunts de 'ls Jochs florals, va nombrarse pera 'l Consistori de 1897, á 'ls senyors següents: *Mantenedors*: D. Francisco de S. Maspons y Labrés, D. Miquel Oliver, D. Joseph Brunet Bellet, D. Joan Maragall, D. Francisco Rierola y D. Lluís Durán y Ventosa. *Suplents*: D. Manel Ribot y Serra, don Sebastià Sans y Bori, D. Pere Nubiola y Espinós, y don J. Margenat y Tobella.

—L'aplaudit y reputat actor cómic D. Frederich Fuentes, formarà part de la companyia de sarsuela que dintre pochos días actuará en lo teatro Eldorado.

Dadas las simpatías ab que conta l'elegit, y conegudas sas excepcionals condicions de actor, hem de felicitar á la empresa de dit teatro per la acertada elecció.

—Avuy s'inaugura la temporada de iver en lo teatro de 'l Liceo cantantse l'ópera de 'l mestre Verdi, *Otello* pe 'ls aplaudits y reputats artistas Sra. Tetrassini y senyors Cardenali y Blanchart.

Per las noticias que tenim, augurem una temporada de gloria y profit. ¡Llástima que resulti curta per comensarla tan tart!

—En lo teatro Gran-vía també hi funcionarà com ja hem dit, una companyia d'ópera que diuen és de primera.

—Se 'ns diu que en vista de la manera com marxa 'l teatro Catalá en Romea desde la mort de l'insigne autor dramátich Frederich Soler, alguns aplaudits autors catalans, d'acort ab un intel·ligent empresari, fan gestions per en altre colisseo donar vida y reals á nostre repertori, posant obras no presentadas á la empresa de Romea, ahont actualment tan poch se fa per la escena regional.

Segons tenim entés, no solsament contan ab elements suficients per sostenir una bona companyia catalana, sino que també posseheixen bon número de decoracions y richs vestuaris.

—Per falta d'espai hem d'aplassar la publicació de la revista de 'l teatro Moratin, de Gracia. Dissapte 'n parlarem, limitantnos avuy á unir nostre aplauso a 'ls que 'l públich dona á 'l director Sr. Bozzo y á 'ls demes artistes.

Imp. Pujol y C.^a—Tallers, 45 —Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de **Joseph M. Pous**, Frexuras, 6. **Sastrería de teatros**, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14.

Fotografía de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrés de **J. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Imillorables **anissats** de A. Bestard y fí's. (Santa Maria (Mallorca), se venen en las principals botillerías y colmadors.

Arxiu Central Lirich-dramátich de **J. Gelabert**, Unió, 5, 3.º, 1.º.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.º —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNE •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La gran Liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona